

Miért ünnepelnek az örmények március 15-én? Egyáltalán mi köze az örményeknek a reformmozgalomhoz és 1848-hoz? – a Himnusz elhangzása után az elnök udvariasan, röviden elmondta, hogy *I. Apafi Mihály* amikor befogadta és területet adott saját birtokán a Moldvából elmenekült 3000 örmény családnak, egy sem volt közöttük, aki ne tudott volna írni, olvasni és anyanyelvénél mellette még egy két más nyelven is beszélni. A felajánlott területet saját pénzüikkel váltották meg. Volt, aki már *I. Apafi* fejedelemtől nemességet kapott.

És tudják-e, tette fel a kérdést, milyen állapotok voltak akkor Erdélyben a török vész után és a szétszabdalt Magyarországon? Mikor szabadították fel a magyar jobbágságot? Majd tovább folytatta: az örmények tehetségükkel, szorgalmukkal, saját pénzből városokat hoztak létre, jómódú településeket, melyekben templomokat, iskolákat, kórházakat építettek. Felvirágoztatták a kereskedelmet a török által elpusztított Erdélyben, az országban. Gazdagságukkal mecénásokká váltak. Hogyne lettek volna hívei a reform mozgalomnak, amikor már ők polgári szinten éltek! Gyermekeiket taníttatták. Megtanulták a magyar nyelvet. Számátlan fontos megyei, városi posztot töltöttek be. Majd elsorolta, hány képviselőt adott az örmény közösség és 1848 után hány államfőt az országnak 1860-as évektől. Az örmények, a magyar örmények, az örmény gyökerű magyarok magyarabbak a magyaroknál.

A szabadságharc örmény hőseiről és vértanúiról már sokszor beszélt, leírta, hogy magyarörmények voltak. Életükkel áldoztak azért

a hazáért, mely befogadta őket. Ezért emlékezünk kulturális műsorral Kiss Ernő aradi vértanú emléktáblája előtt és fejezzük ki tiszteletünket március 15-én és október 6-án, fejezte be ismertetőjét Nuridsány Zoltánné elnök.

Végül átadta a szót *Várady Mária* színművésznak, aki elénekelte az örmény Miatyánkot, majd 1848-as dalokat. Előadta *Ady Endre* versét, *A Tűz csiholója*-t.

...Csak akkor születtek nagy dolgok
Ha bátrak voltak, akik mertek.
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.

Mesélt nem szokványos történeteket Kiss Ernő honvéd altábornagyról. Megénekelte az ünnepi résztvevőket a ragyogó tavaszi napsütésben. Megkoszorúzták Kiss Ernő emléktábláját. A XV. kerületi Önkormányzat részéről: *Németh Angéla* polgármester és *Tóth Imre* alpolgármester helyezte el a tisztelet és emlékezés koszorúját.

Az Örmény Nemzetiségi Önkormányzat és az Örmény Közösség részéről, Nuridsány Zoltánné, *Belényessy István*, *Várady Mária*, *Göcseján Antalné*, *Susányiné Koch Judit* és *Perlaky István* koszorúzott.

A Szózáttal fejeződött be az emlékezés és tiszteletadás a kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében.

Dr. Cs. G.

Gopcsa Paula

Tájak, városok, emberek

Dávid Krisztián Imre festménykiállítása 2019. március 29-én nyílt meg a Zuglói Nemzetiségek Házában.

Zárugné Táncsin Katalin elnöknő köszöntötte a vendégeket, akiknek nem kell bemutatni a kiállítót, mert közösségünk minden tagja nemcsak ismeri, de szereti is figyelmességéért, kedvességéért, segítőkészségéért. Még a rózsák és a liliomok is az ő keze nyomán nyílnak templomunk kertjében, az Orlay utcában, mivel kertészmérnök.

Akiállított képek érdekessége, hogy nem vászonra vagy lemezre készültek, hanem üveglapra. Németül „Hinterglasmalerei”-nek nevezik ezt a technikát, amikor az üveg hátlapjára festik meg a képet temperával, vagy olajfestékkel. Az így készített szentképek a népművészet körébe tartoznak. Különösen német és cseh területen voltak kedveltek, de a Monarchia keleti felén, az északi szlovákok, az erdélyi románok és a déli szerb lakosok képigényeinek kielégítésére, nálunk is, mint Európa más tájain is, számos üvegfestő központban készítették. Erdélyben

nagyobb üvegfestő központok: Füzesmikola, Arad, Brassó, Fogaras, Gyulafehérvár.

A magyar katolikus parasztság is használta az üvegfégeket.

Búcsúkon árusították. Az emberek szívesen adták fiataloknak nászajándékkul. A „szent sarokra” függesztették, egyet jobbról, egyet balról. Ha nagytakarításkor levették, énekelve, imádkozva tették vissza. Ha divatosabbra cserélték, a régít nem volt szabad eladni, vagy megsemmisíteni. Ilyenkor a padlásra került. Mezőkövesden szépen leterített asztalra tették, elé méccsest és virágokat, Ott imádkoztak.

A Magyar Néprajzi Múzeum mintegy 400 darabból álló gyűjteményt őriz, üveg-, tükör- és ikonképekből, az 1885-ös és az 1896-os Millennium Kiállítás anyagából.

Gopcsa Paula festőművész és *Dávid Krisztián*

Az ábrázolásokon *Jézus* és *Mária*. Bibliai történetek. Utolsó vacsora. Krisztus a keresztfán. Pieta. Pantokrátor. Jézus a keresztfán. Pieta. Pantokrátor. Jézus a keresztfán. Mária szíve. Angyali üdvözlés. Fájdalmas Istenanya. Bűnbánó Magdolna.

Védőszentek felsorolhatatlan névsora: András, Antal, Balázs, Borbála, Dorottya... Házi áldás.

Van olyan üvegekép is, amin már egy aszszony fotója van ráillesztve, köréje virágot festettek. Csíkból ismerünk egy vadászjelet is.

Ritkasága miatt megemlítem, hogy *Osswald Ferdinánd* (1698-1776) Sopronban, az üvegeképfestő műhelyében portrékat és házassági emléklapokat is készített a szentképek mellett.

Az üvegfestés sok mindenben különbözik a szokásostól, már csak azért is, mert meg kell majd fordítani az üveglapot és akkor, ami jobb oldalon volt, az a színén a bal oldalra kerül.

A fényeket előbb kell felfesteni, csak azután azt, amin tulajdonképpen van a fény. Viszont a színek száradás után elevebbek maradnak az üveg miatt, különösen, ha fekete kontúrokat használunk, ami minden színt felerősít. Ekkor viszont az ábrázolás veszít a térbeliségéből.

A Dávid Krisztián Imre kiállításának címében levő „emberek” megjelölés kisméretű portrékat jelent. Nők, férfiak, gyermekek. Fitalok, öregek. Köztük ismert, örmény gyökerű

Vikol Kálmán és tanítványai

rokonok, például *Zakariás Péter* Karak-terések.

„Több volt” – mondja Krisztián, de az elmúlt, hat évben, mióta festi őket, sokat elajándékozott belőlük.

Bár csak arcok, nekem mégis *Kosztolányi* négy sora jut az eszembe

...”szíveket gyűjtöttem. Elhanyagolt kedves főket, jó aggok kékerű áldott kezét, kisgyermeknek csodás seprő pillájú, bűvös szemeit”.

A tájak, városok csoportosítású képek szépen komponáltak, változatosak, dinamikusak. A színek érdeklődőek. Egyik képén nemcsak az üveglap hátoldalára, de a színére is ráfestett. Ráadás az apró darabokból álló, színes ikon sorozat. Simogató tenyérbe kívánkoznak. A türelem, a szeretet produktumai, a kiállítás kis ékszerei.

A megnyitót hangulatossá, vidámmá varázsolták a „Kálmán bácsi zenedéjéből” jött gyermekek, akik különböző vidékről való erdélyi népdalokat énekeltek, amit tanárukkal, *Vikol Kálmánnal* együtt citerával kísérték. Kedves hangjuk betöltötte a termet és a közönség boldogan velük énekelte.

Programajánló – Meghívók

Fővárosi Örmény Klub

2019. május 16-án, csütörtök 17 óra

Helyszín: ÚJRA a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál terme,
Budapest V. Városház u. 7. szám felől (II. belső udvarban)

Műsor: *Nagy Lenke* teológus, újságíró: Vallás és politika – előadás

Vendégünk: *Görgey Zsuzsanna*, a Görgei kör elnöke, aki a táborno emlékének őrzéséről és hírnevének helyreállításáról, valamint *Dr. Szőőr Anna* jogász, aki a közvélemény formálásáról beszél.

A zenés kikapcsolódást Fővárosi Örmény Közösségi Tér éneknövendékei biztosítják, örmény és magyar zenével.

Fellép: *Kálvin Tamás* és *Juhász Thália*

Rendez: Fővárosi Örmény Önkormányzat

Támogató: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Fővárosi Örmény Klub

2019. június 20-án, csütörtök 17 óra

Helyszín: ÚJRA a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál terme,
Budapest V. Városház u. 7. szám felől (II. belső udvarban)

Nagy Gyöngyvér: *Mezei József* festőművész, költő, polihisztor bemutatása vetített képes előadással

Rendez: XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat

Támogató: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

